

۴۳. در دوره ی قاجار چه نمایش هایی و در کجا اجرا می شد؟ به جز نمایش های مذهبی، نمایش های دیگری مثل نمایش روحوضی (سیاه بازی) و بقال بازی در مراسم شادی در روی حوض خانه ها که با تخته آن را می پوشانیدند و یا در برخی قهوه خانه ها اجرا می شد.
۴۴. هنر تئاتر به سبک اروپایی در دوره ی قاجاریه به همت چه کسانی در ایران گسترش یافت؟ دانشجویان اعزامی به اروپا.
۴۵. چه کسی نخستین بار به دستور ناصرالدین شاه و در کجا یک تالار نمایش ساخت؟ میرزا علی اکبرخان مزین الدوله (نقاش باشی) در محل فعلی دارالفنون.
۴۶. سنت معماری ایرانی اسلامی دوره ی قاجاریه با توجه به چه عواملی تداوم یافت؟ با توجه به شرایط اقلیمی و آب و هوایی و نوع مصالح ساختمانی.
۴۷. اختراع دوربین عکاسی چه تاثیری بر معماری دوره ی قاجاریه داشت؟ تصاویر زیادی از بناهای اروپایی توسط مسافران در عصر ناصری به ایران آورده شد. بسیاری از معماران به سفارش دربار و ثروتمندان با تاسی و تقلید از معماری فرنگی و تلفیق آن با معماری ایرانی، سبکی از معماری را در این دوره به وجود آوردند که در آن عناصر و ویژگی های معماری ایرانی و اروپایی در آن ترکیب شده بود.
۴۸. بناهایی که در دوره قاجاریه به تقلید از بناهای اروپایی ساخته می شد به چه نامی معروف شدند؟ بناهای «کارت پستالی».
۴۹. کاخ شمس العماره واقع در مجموعه ی کاخ گلستان، به دستور چه کسی ساخته شد؟ ناصرالدین شاه.

۵۰. ورود مظاهر تمدن جدید غربی مانند تلگراف، تلفن، پست، بانک، روزنامه، تئاتر، چه تاثیری در گسترش سبک معماری اروپایی در ایران داشت؟ پس از رواج این مظاهر تمدنی، ساختمان هایی مثل پست خانه، تلگراف خانه، تلفن خانه، بانک ها، دفاتر روزنامه ها، تماشاخانه ها، خیابان های جدید، مدارس جدید، فروشگاه ها، مراکز نظمی، بیمارستان های جدید، سفارت خانه ها تحت تأثیر معماری اروپایی ساخته شدند.

درس پنجم

۱. انقلاب مشروطه از زمان کدام شاه قاجار آغاز شد و تا چه زمانی تداوم داشت؟ از زمان مظفرالدین شاه آغاز شد و در دوره ی محمدعلی شاه ادامه یافت.
۲. آرمان و هدف انقلاب مشروطه چه بود؟ آزادی و برابری را در کشور برقرار سازد و با تدوین و اجرای قانون اساسی و برپایی مجلس شورای ملی، حکومت مستبد، ناکارآمد و ناسالم قاجار را به حکومتی قانونمند و کارآمد تبدیل کند.
۳. ایرانیان با انقلاب مشروطه خواهان چه بودند؟ خواهان تغییر شیوه ی اداره ی کشور شدند و در صدد برآمدن حکومت خودکامه ی شاه قاجار و زبردستان مستبد او را به سلطنتی مشروطه، در چارچوب قانون و تحت نظارت نمایندگان خویش در مجلس شورای ملی درآوردند.
۴. زمینه ها و علل انقلاب مشروطه به چند بخش تقسیم می شوند؟ ۱- سیاسی ۲- اقتصادی ۳- فکری و فرهنگی.
۵. عملکرد حکومت قاجار در سیاست داخلی و خارجی در دوران پیش از مشروطه چه پیامدهایی داشت؟ نارضایتی و در موارد زیادی خشم مردم را برانگیخت و به مقبولیت و مشروعیت سیاسی این حکومت ضربه ی اساسی زد.
۶. عملکرد حکومت قاجار در بُعد داخلی چگونه منجر به انقلاب مشروطه شد؟ حکومت قاجار به دلیل فقدان تشکیلات منسجم و کارآمد اداری با مشکلات زیادی در اداره ی امور کشور مواجه بود. علاوه بر آن رفتار مستبدانه ی شاه و زبردستان اغلب نالایق او که توأم با بی عدالتی و زیاده ستانی از مردم بود، بر کاستی های موجود افزود. از سوی دیگر ناکام ماندن اقدام هایی که برخی از صدراعظم های نوگرا مانند میرزا ابوالقاسم قائم مقام فراهانی، میرزا تقی خان امیرکبیر و میرزا حسین خان سپهسالار برای اصلاح روش کشورداری و نوسازی نهادهای حکومتی آغاز کردند، باعث سرخوردگی بیشتر ایرانیان و ناخرسندی آنان از خاندان حاکم شد.
۷. عملکرد دولت قاجار در عرصه ی خارجی چگونه منجر به انقلاب مشروطه شد؟ شکست های سیاسی نظامی سنگین حکومت قاجار در برابر دولت های اروپایی که منجر به جدایی سرزمین های پهناور، آباد و پر جمعیتی از خاک ایران در شمال و شرق کشور و گسترش نفوذ و دخالت بیگانگان شد، ضربه ی مهلکی به اعتبار و حیثیت آن حکومت وارد کرد. وقتی ژاپن به عنوان یک کشور کوچک آسیایی در جنگ با روسیه که در انتظار ایرانیان کشوری شکست ناپذیر جلوه می کرد، به پیروزی رسید، حقارت و ضعف سلسله ی قاجار بیش از پیش آشکار شد.
۸. عوامل اقتصادی، چگونه زمینه ساز انقلاب مشروطه شد؟ ۱- از دست رفتن مناطق حاصلخیز در عهدنامه های مختلف به خصوص معاهده های گلستان و ترکمانچای، اعطای حقوق ویژه ی تجاری و واگذاری امتیازات اقتصادی گوناگون به بیگانگان، خاصه روسیه و انگلستان از جمله عوامل مؤثر بر ضعف و انحطاط اقتصادی ایران در دوره ی قاجار بود. ۲- واردات بی رویه کالاهای خارجی و عدم حمایت دولت از صنایع داخلی، باعث رکود و تعطیلی صنایع محلی به ویژه کارگاه های نساجی شد که نتیجه ی آن افزایش بیکاری و فقر و کاهش بیشتر ارزش پول ایرانی بود. ۳- بروز قحطی های بزرگ و

کمبود و گرانی آذوقه، به خصوص نان، بارها در دوره ی قاجار منجر به ناآرامی و شورش های پراکنده در شهرهای مختلف ایران شد. ۴- حکومت قاجار برای تأمین مخارج روزافزون خود به ویژه هزینه ی هنگفت سفر شاهان به اروپا، اقدام به فروش مناصب حکومتی، بالا بردن مالیات ها و استقراض از روسیه و انگلستان کرد که تنها بر وخامت وضعیت اقتصادی افزود و خشم و نفرت بیشتر مردم را برانگیخت. ۵- بخش هایی از جامعه به ویژه علما و بازرگانان به شدت نگران سلطه ی بیگانگان بر تجارت خارجی و منابع اقتصادی کشور بودند.

۹. **واردات بی رویه کالاها ی خارجی و عدم حمایت دولت از صنایع داخلی در دوره ی قاجاریه چه پیامدهایی داشت؟** باعث رکود و تعطیلی صنایع محلی به ویژه کارگاه های نساجی شد که نتیجه ی آن افزایش بیکاری و فقر و کاهش بیشتر ارزش پول ایرانی بود.

۱۰. **حکومت قاجار برای تأمین مخارج روزافزون خود به ویژه هزینه ی هنگفت سفر شاهان به اروپا دست به چه اقداماتی زد؟** اقدام به فروش مناصب حکومتی، بالا بردن مالیات ها و استقراض از روسیه و انگلستان شد.

۱۱. **زمینه ها و علل فکری و فرهنگی انقلاب مشروطه را ذکر کنید؟** ۱- آموزه های عدالت خواهانه و ظلم ستیزانه ی دین اسلام ۲- ترویج اندیشه های نو درباره ی حکومت و نشر آثار انتقادی.

۱۲. **چه عواملی در طول دوران تاریخ ایران اسلامی نقش بسزایی در برانگیختن روحیه ی عدالتخواهی، ظلم ستیزی و مبارزه با سلطه طلبی بیگانگان داشته است؟** باورها و آموزه های دینی، سیره و سنت پیشوایان مذهبی به خصوص خاطره ی قیام کربلا.

۱۳. **تأثیر آموزه های اسلامی و نقش عالمان شیعی در کدام یک از خیزش های سیاسی اجتماعی دوره قاجار آشکار است؟** بسیج مردم در جنگ های ایران و روس، مجازات سفیر متجاوز روسیه در تهران و قیام علیه امتیاز رویتر و جنبش تنباکو.

۱۴. **افکار و اقدامات کدام اندیشمند مبارز مسلمان، تأثیر زیادی بر جنبش مشروطه خواهی ایران و جنبش های اعتراضی در دیگر کشورهای اسلامی گذاشت؟** سیدجمال الدین اسدآبادی.

۱۵. **در نتیجه ی انقلاب های فکری و سیاسی که در اروپا به وقوع پیوست، بیشتر حکومت های مستبد و خودکامه ی آن دیار در سده های ۱۸ و ۱۹ م جای خود را به چه نوع نظام هایی دادند؟** نظام های سیاسی مشروطه و دموکرات.

۱۶. **باب ارتباط و آشنایی ایرانیان با اروپاییان چگونه گشوده و گسترش یافت؟** با جنگ های ایران و روسیه گشوده شد و آمدن اروپاییان به ایران در سمت فرستاده ی سیاسی (دیپلمات) و مستشار نظامی و بعدها با مسافرت عده ای از هم وطنان ما به فرنگ در نقش دیپلمات، دانشجوی، بازرگان، گردشگر و... گسترش یافت.

۱۷. **راز پیشرفت و نیرومندی دولت های اروپایی و دلیل عقب ماندگی ایران از دیدگاه ایرانیانی که به اروپا مسافرت می کردند، چه بود؟** آنچه بیش از همه نظر آنان را به خود جلب کرد، روش کشورداری و حکومت مبتنی بر قانون در اروپا بود.

۱۸. **نقش مسافران ایرانی به اروپا در رواج اندیشه های مشروطه خواهی در ایران را ذکر کنید؟** برخی از اینان پس از بازگشت به ایران، دیده ها و شنیده های خود را از پیشرفت ها و ترقیات تمدنی اروپاییان به ویژه اصول حکومت داری آنان برای هموطنان خود بازگو کردند و به مرور اندیشه ی مشروطه خواهی را رواج دادند.

۱۹. **کدام عوامل فرهنگی کمک شایانی به نشر و ترویج افکار جدید در ایران کردند؟** ورود صنعت چاپ به ایران، رونق نشر کتاب و انتشار روزنامه.

۲۰. **نویسندگان کتاب ها و روزنامه های داخل و خارج، چه عواملی را علل عقب ماندگی ایران و ناتوانی آن در برابر دولت های اروپایی می شمردند؟** استبداد سیاسی، نبود قانون و فساد و بی لیاقتی زمامداران.

۲۱. **کدام عامل سهم بسزایی در آگاهی بخشی به مردم و آشنا ساختن آن ها با مفاهیم جدید سیاسی داشت؟** روزنامه ها.

۲۲. **چه کسانی نخستین هسته ی گروه ی موسوم به «روشنفکران» را در ایران تشکیل دادند؟** ایرانیان فرنگ رفته.

۲۳. **مشهورترین روشنفکران عصر قاجار را ذکر کنید؟** میرزا صالح شیرازی، میرزا ابوالحسن خان ایلچی، مستشارالدوله، ملکم خان، میرزا فتحعلی آخوندزاده و میرزا عبدالرحیم طالبوف.

۲۴. **ناصرالدین شاه قاجار در آستانه ی پنجاهمین سال سلطنتش توسط چه کسی گشته شد؟** توسط میرزا رضا کرمانی یکی از مریدان سیدجمال الدین اسدآبادی.

۲۵. چرا در دوران سلطنت فتحعلی شاه، اوضاع ایران بی ثبات تر و مشکلات اقتصادی پیچیده و بیشتر شد؟ چون وی فردی نرم خو و فاقد توانمندی لازم برای اداره امور بود. از همین رو، حتی بسیاری از مسائل کشور را به اطلاعش نمی رساندند و او هم تمایلی به مواجه شدن با مسائل و مشکلات نداشت.
۲۶. منتقدان و مخالفان حکومت قاجار چگونه در دوره ی مظفردالدین شاه بر فعالیت های خود افزودند؟ آنان با تأسیس انجمن های مخفی و نیمه مخفی، انتشار روزنامه و کتاب و برپایی مجالس وعظ و سخنرانی بر فعالیت های خود افزودند.
۲۷. فرمان مشروطه توسط کدام شاه قاجار صادر شد؟ مظفردالدین شاه.
۲۸. دستاوردهای انقلاب مشروطه را ذکر کنید؟ ۱- شکل گیری مجلس شورای ملی و هیئت وزیران ۲- تدوین و تصویب قانون اساسی ۳- گسترش روزنامه و روزنامه نگاری.
۲۹. پس از صدور فرمان مشروطه چه اقدامی صورت گرفت؟ هیئتی شامل نمایندگان بازرگانان، اصناف، روحانیان و روشنفکران تشکیل و نظام نامه ی انتخابات مجلس شورای ملی را تدوین کرد. در این نظام نامه کسانی که می توانستند در انتخابات شرکت کنند به شش گروه (قشر) تقسیم شده بودند.
۳۰. مصوبه های مهم نخستین دوره ی مجلس شورای ملی را ذکر کنید؟ اصلاح نظام مالیاتی و لغو تیول داری یا نظام اجاره داری زمین های کشاورزی با حق دریافت مالیات، انتقال مالکیت زمین های دولتی از خزانه ی شاهی به وزارت مالیه و کاهش بودجه ی دربار شاهی بود.
۳۱. تشکیل هیئت وزیران به ریاست رئیس الوزرا (نخست وزیر) چگونه صورت می گرفت؟ اعضای این هیئت که توسط شاه منصوب می شدند، با تأیید مجلس شورای ملی شروع به کار می کردند و در صورت عدم رضایت مجلس از کار برکنار می شدند.
۳۲. چرا برای قانون اساسی مشروطه متممی تدوین گردید؟ قانون اساسی مشروطه که با عجله تدوین و به امضای مظفردالدین شاه رسید، بیشتر به طرز کار مجلس شورای ملی مربوط می شد. به همین دلیل متممی برای آن تدوین گردید.
۳۳. متمم قانون اساسی مشروطه مشتمل بر چه اصولی بود؟ مشتمل بر اصول اساسی درباره ی حقوق و تکالیف متقابل دولت و ملت بود.
۳۴. عمده ی اصول قانون اساسی مشروطه از چه کشورهایی اقتباس شده بود؟ از اصول قانون اساسی کشورهای فرانسه و سوئیس اقتباس شده بود.
۳۵. روزنامه نگاران مشروطه خواه در مورد چه مفاهیمی مطلب می نوشتند؟ آزادی، آدمیت، برابری، عدالت، بیداری، حقوق، ترقی، وطن، استقلال.
۳۶. چه عواملی روابط محمدعلی شاه و مجلس را خصمانه تر کرد و امکان سازش و مصالح پایدار میان دو طرف را از بین برد؟ جانب داری آشکار دولت روسیه از شاه جدید و برخوردهای تند برخی از مشروطه خواهان و روزنامه نگاران افراطی با شاه و خانواده او.
۳۷. بهانه ی محمدعلی شاه برای حمله به مجلس چه بود؟ سوء قصد نافرجام به جان خود.
۳۸. سوء قصد نافرجام به جان محمدعلی شاه توسط مشروطه خواهان، باعث انجام چه اقداماتی از سوی وی شد؟ برقراری حکومت نظامی، توقیف روزنامه ها و منع تجمع ها و فرمان حمله به مجلس.
۳۹. چه گروهی مجلس مشروطه را به توپ بستند؟ نیروی قزاق که تحت فرمان افسران روسی بودند، مجلس را به توپ بستند.
۴۰. پیامدهای به توپ بسته شدن مجلس توسط محمدعلی شاه را ذکر کنید؟ در پی آن، تعدادی از مشروطه خواهان از جمله آیت الله سیدمحمد طباطبایی و آیت الله سیدعبدالله بهبهانی تبعید شدند، گروهی نیز به سفارت کشورهای خارجی پناه بردند. چند تن از مشروطه خواهان پر شور مانند میرزا جهانگیرخان صوراسرافیل، حاجی میرزا نصرالله ملک المتکلمین و سیدجمال الدین واعظ دستگیر و به دستور شاه مستبد به فجیع ترین شکل کشته شدند و با انحلال مجلس شورای ملی، بار دیگر استبداد برقرار شد.
۴۱. پس از به توپ بسته شدن مجلس شورای ملی چه دوره ای در تاریخ ایران آغاز شد؟ این دوره که حدود یک سال طول کشید به دوره ی استبداد صغیر معروف است.
۴۲. اصل دوم متمم قانون اساسی مشروطه به پیشنهاد و اصرار چه کسی به تصویب رسید و این اصل چه بود؟ به پیشنهاد شیخ فضل الله نوری. این اصل الزام می کرد که مصوبات مجلس شورای ملی توسط پنج نفر از مجتهدان طراز اول مورد نظارت قرار گیرد.
۴۳. چرا شیخ فضل الله نوری کمر همت به مخالفت با مشروطه خواهان بست؟ او اصول و مبانی مشروطه را مغایر و ناسازگار با اسلام شمرد و خواستار برپایی مشروطه ی مشروعه شد. وی ادعا می کرد که انقلاب مشروطه از مواضع اصیل و اولیه ی خود منحرف شده است و برخی افراد مخالف با اسلام در پوشش مشروطه خواهی قصد دارند مبانی و ارزش های اسلامی را تضعیف و نابود کنند.

۴۴. پس از جبهه گیری شیخ فضل الله نوری در مقابل مشروطه، کدام جریان های فکری سیاسی قدرتمند در برابر هم صف آرایی کردند؟ در یک سو شیخ فضل الله نوری و شمار زیادی از روحانیان و طلاب در تهران و سایر شهرهای ایران و عتبات عالیات قرار داشتند که با مشروطه به مخالفت برخاستند. در سوی دیگر، طرفداران مشروطه بودند که شامل طیف گسترده ای از روشنفکران، روحانیان و... می شدند.

۴۵. مخالفان مشروطه به رهبری شیخ فضل الله نوری دست به چه اقداماتی می زدند؟ اعضای این جریان فکری، علاوه بر بست نشینی و برپایی گردهمایی های اعتراضی، کتاب ها و رساله های متعددی در نقد و رد مشروطه نوشتند.

۴۶. کدام یک از مجتهدین به دفاع از انقلاب و نظام مشروطه برخاستند؟ به جز دو مجتهد برجسته ی تهران (طباطبایی و بهبهانی)، سه تن از مراجع بزرگ نجف (محمد کاظم آخوند خراسانی، شیخ عبدالله مازندرانی و میرزا حسین خلیلی تهرانی) نیز به دفاع از انقلاب و نظام مشروطه برخاستند.

۴۷. هواداران مشروطه در مقابل مخالفان مشروطه دست به چه اقداماتی زدند؟ آثار متعددی در تأیید و وجوب مشروطه و رد دیدگاه مخالفان نوشتند. یکی از شاخص ترین آثار در تأیید مشروطه توسط آیت الله میرزای نائینی به رشته ی تحریر درآمد.

۴۸. کدام شهر با هدایت انجمن ایالتی و پایمردی مجاهدان مشروطه خواه آذربایجانی، پایگاه آزادی خواهی و مقاومت در برابر استبداد و مستبدان شد؟ تبریز. ۴۹. در رأس مجاهدان تبریز چه کسانی قرار داشتند؟ ستارخان و باقرخان.

۵۰. این سخن از کیست و در مورد چه واقعه ای می باشد: «از ایران آذربایجان ماند، از آذربایجان تبریز، از تبریز کوی امیرخیز و از کوی امیرخیز کوچه ای که ستارخان در آن می جنگید؛ سپس کوچه به کوی، کوی به تبریز، تبریز به ایالت و ایالت به ایران مبدل شد»؟ احمد کسروی. وضعیت تبریز در جریان محاصره ی نیروهای ضد مشروطه.

۵۱. پس از مقاومت مردم تبریز در برابر استبداد محمدعلی شاه، مردمان کدام مناطق و نواحی دست به قیام زدند؟ در گیلان مشروطه خواهان با جلب حمایت یکی از زمین داران بزرگ به نام محمد ولی خان تنکابنی (سپهدار)، قدرت را به دست گرفتند و آماده ی حرکت به سوی تهران شدند. در مرکز ایران نیز بختیاری ها به سمت انقلابیون گرایش یافتند. علیقلی خان سردار اسعد، برادرش صمصام السلطنه، ایل خان بختیاری را به هواداری از مجلس و مشروطه فراخواند.

۵۲. چگونه دوره ی استبداد صغیر به سر آمد؟ جنگاوران ایل بزرگ بختیاری پس از تصرف اصفهان به قصد تسخیر پایتخت به حرکت درآمدند. سرانجام نیروهای بختیاری به فرمانده ی سردار اسعد و مجاهدان گیلانی با هدایت سپهدار و پیرم خان ارمنی در عملیاتی هماهنگ تهران را فتح کردند و با پناهندگی محمدعلی شاه به سفارت روسیه، دوره استبداد صغیر به سر آمد (تیر ۱۲۸۸).

۵۳. اقدامات فاتحان تهران را ذکر کنید؟ پس از فتح تهران، مجلسی از بزرگان مشروطه تشکیل شد. این مجلس محمدعلی شاه را از سلطنت برکنار کرد و پسر خردسالش احمد میرزا را به جانشینی او برگزید. این مجلس همچنین با تعیین مقرری برای شاه برکنار شده، به او اجازه داد از کشور خارج شود. علاوه بر آن یک دولت موقت را برای اداره ی امور کشور انتخاب کرد. مجلس مذکور، همچنین دادگاه ویژه ای را برای محاکمه و مجازات مخالفان مشروطه تشکیل داد.

۵۴. شهادت شیخ فضل الله نوری به دست مشروطه خواهان چه آثار و تبعات زیانباری بر جامعه و فضای سیاسی ایران گذاشت؟ موجب گسترش اختلافات داخلی و یأس و سرخوردگی روحانیان موافق مشروطه شد.

۵۵. چه گروه هایی در انقلاب مشروطه مشارکت داشتند؟ طیف گسترده ای از گروه ها و قشرهای اجتماعی عمدتاً شهری مانند روحانیان، بازرگانان، روشنفکران، اصناف و پیشه وران، زنان و کارگران در انقلاب مشروطه مشارکت داشتند.

۵۶. رهبری انقلاب مشروطه بیشتر در اختیار چه گروه هایی بود؟ روحانیان، بازرگانان، روشنفکران.

۵۷. اصناف و پیشه وران (صنعتگران و مغازه داران) و قشر کارگر شهری چه نقشی در انقلاب مشروطه داشتند؟ آنان با عزم و اراده ی محکمی در تمام رویدادهای انقلاب از جمله بست نشینی ها و تظاهرات ها به طور گسترده حضور یافتند و با نیروهای مستبد درگیر شدند. بیشترین و داغ ترین نطق های دوره ی اول مجلس شورای ملی به نمایندگان اصناف و پیشه وران اختصاص داشت.

۵۸. زنان چه نقشی در انقلاب مشروطه داشتند؟ آنان در بسیاری از رویدادهای کلیدی انقلاب در پایتخت و شهرهای دیگر حضوری پرشور داشتند و در مواردی حتی در کنار مردان با مستبدان جنگیدند. زنان مشروطه خواه به رغم محروم شدن از حق رأی، همچنان به فعالیت های اجتماعی مانند تأسیس انجمن، روزنامه و مدرسه ادامه دادند.

۵۹. عمده ترین چالش ها و مشکلات مشروطه خواهان پس از فتح تهران و به دست گرفتن قدرت را ذکر کنید؟ ۱- فرهنگ کهن استبدادی: یعنی تفکر و روحیه ی انحصارطلبی، خودمحوری، بی اعتنایی به قانون، عدم تحمل افکار و سلیقه های متفاوت و ترجیح منافع فردی و خانوادگی بر منافع جمعی و ملی، مانعی اساسی و بزرگ در مسیر تحقق آرمان ها و هدف های مشروطه خواهی بود. ۲- فقدان تشکیلات منظم و منسجم اداری و اقتصادی: که به حکومت مشروطه اجازه نمی داد تا حاکمیت خود را بر سرتاسر کشور برقرار و برنامه هایش را پیش ببرد. هیئت وزیران شکل گرفت، اما وزارتخانه و تشکیلات منسجمی وجود نداشت. از نظر مالی نیز دولت مشروطه در تنگنای وسیعی قرار داشت و خزانه ی آن تقریباً خالی بود. کارگردآوری درآمدهای حکومتی مختل بود. ۳- مداخله و فشار خارجی: انقلاب مشروطه ی ایران در شرایطی به پیروزی رسید که دولت استبدادی روسیه پس از شکست نظامی از ژاپن، گرفتار انقلاب مشروطه در داخل کشور خود بود. این دولت پس از سرکوب انقلاب داخلی، دوباره دخالت های استعماری خود را در ایران که همواره توأم با تهدید و خشونت بود، از سر گرفت. قرارداد ۱۹۰۷ روسیه و انگلستان، دست روس ها را برای دخالت بی حد و حصر در امور ایران باز گذاشت.

۶۰. نمایندگان دومین دوره ی مجلس شورای ملی برای رفع مشکلات کشور چه اقداماتی انجام دادند؟ چاره رفع این مشکلات را در استخدام کارشناسان خارجی دیدند. از این رو، چندین کارشناس امور اداری مالی به ریاست مورگان شوستر از کشور آمریکا و تعدادی کارشناس نظامی سوئدی برای تأسیس نیروی ژاندارمری به استخدام دولت ایران درآمدند.

۶۱. عکس العمل دولت های روس و انگلیس پس از استخدام مورگان شوستر چه بود؟ پس از شروع به کار کارشناسان آمریکایی در ایران، دولت های انگلستان و به خصوص روسیه با این اقدام مخالفت کردند. در نتیجه ی دخالت و تهدید نظامی روسیه، دولت ایران مجبور شد به رغم مخالفت مجلس شورای ملی، کارشناسان آمریکایی را برکنار و روانه ی کشورشان سازد.

۶۲. ناکارآمد بودن سازمان اداری و نظامی و وجود مشکلات اقتصادی و مالی پس از تشکیل مجلس دوم شورای ملی چه پیامدهایی داشت؟ موجب شد که متنفذان محلی به ویژه سران ایلات در مناطق مختلف کشور قدرت خود را گسترش دهند و حاکمیت دولت مرکزی را متزلزل کنند. برخی از آنان حتی با مأموران دولت های خارجی مانند انگلستان رابطه برقرار کردند و خود را تحت حمایت آن قرار دادند.

۶۳. اقدامات دولت روسیه و انگلیس در ایران پس از تشکیل دومین دوره ی مجلس شورای ملی را ذکر کنید؟ نظامیان روس مناطقی از ایران را اشغال و جنایت های هولناکی را مرتکب شدند. آنان در تبریز بیش از ۴۰ نفر از آزادی خواهان از جمله ثقه الاسلام تبریزی را به دار آویختند و به شهادت رساندند. در مشهد نیز سربازان متجاوز روس حرم امام رضا را به توپ بستند و تعدادی از زائران را شهید کردند. انگلیسی ها نیز طی آن سال هایی که برای ایرانیان بسیار سرنوشت ساز بود، سیاست مزورانه ای در پیش گرفتند. آنان علاوه بر مامشات با روسیه و نادیده گرفتن دخالت ها و جنایات روس ها، اقدام به تحکیم نفوذ خود در مناطق مرکزی و جنوبی ایران کردند. به همین منظور دولت انگلستان با دور زدن دولت مرکزی با خان ها و سران ایلات ارتباط برقرار و معاهده هایی امضا کرد.

درس ششم

۱. **عمده ی تحولات تاریخ جهان به ویژه اروپا در قرن ۱۹ م متأثر از چه واقعه ای بود؟** متأثر از آثار و پیامدهای انقلاب کبیر فرانسه و انقلاب صنعتی بود.
۲. **مهم ترین تحولات تاریخ جهان به ویژه اروپا در قرن ۱۹ م چه بود؟** ۱- تداوم و گسترش رقابت های استعماری ۲- رشد اندیشه ی ملی گرایی (ناسیونالیسم) ۳- ظهور قدرت های جدید.
۳. **چرا در قرن ۱۹م. قدرت سیاسی نظامی دولت های اروپایی و به تبعه آن سیاست های استعماری آنان به طرز چشمگیری توسعه یافت؟** به دلیل وقوع انقلاب صنعتی و ساخت سلاح های آتشین مانند تفنگ، توپ و کشتی های جنگی.
۴. **کدام کشورهای اروپایی در قرن ۱۹م. به رقابت استعماری با یکدیگر پرداختند؟** انگلستان، فرانسه و روسیه.

۵. دولت روسیه در قرن ۱۹م. با چه هدفی و کدام یک از همسایگان خود را مورد حمله قرار داد؟ ارتش روسیه با هدف رسیدن به دریاهای گرم و آبراه های مهم، بارها به قلمرو امپراتوری عثمانی در شبه جزیره ی بالکان و حوزه ی دریای سیاه و نیز سرزمین های ایرانی در دو سوی دریای مازندران (خزر) پورش آورد و مناطق وسیعی را تسخیر و تصرف کرد.
۶. در قرن ۱۹م. کدام کشور در قاره ی آمریکا، به کشوری صنعتی و قدرتی جهانی تبدیل شد؟ ایالات متحده.
۷. آمریکا چگونه اقدام به نفوذ و مداخله در امور کشورهای آمریکای لاتین (آمریکای جنوبی) کرد؟ با بهره گیری از توان نظامی و اقتصادی خود.
۸. نمونه هایی از جنبش های ضد استعماری و استقلال طلبی را در نقاط مختلف جهان ذکر کنید؟ ۱- قیام مهدیون در سودان به رهبری مهدی سودانی در مقابل انگلیس ۲- مبارزات مردم الجزایر به فرماندهی امیر عبدالقادر بر ضد ارتش فرانسه ۳- شورش سپاهیان هندی و مبارزات ضد استعماری گاندی در هندوستان ۴- جنبش استقلال طلبی مردم آمریکای لاتین به رهبری سیمون بولیوار .
۹. در سده ی ۱۹ م، کدام جریان های فکری زمینه ساز شکل گیری کشورها و دولت های ملی در اروپا شد؟ جریان فکری ملی گرایی و آزادیخواهی.
۱۰. در سده ی ۱۹م، تفکر ملی گرایی چه پیامدهایی را به دنبال داشت؟ تفکر ملی گرایی، مردمان و گروه های قومی را که تاریخ، فرهنگ و زبان مشترکی داشتند، برانگیخت تا با هم یکی شوند و زیر پرچم حکومتی یکپارچه و مستقل قرار گیرند.
۱۱. مردمان و گروه های کدام کشورهای اروپایی تحت تأثیر اندیشه ی ملی گرایی، برای تأسیس حکومت ملی به پا خاستند؟ ایتالیایی ها، آلمانی ها، لهستانی ها، صرب ها، مجارها.
۱۲. چگونگی وحدت ایتالیا را ذکر کنید؟ تا حدود اواسط قرن ۱۹ م، ایتالیا کشوری چندپاره بود که بر هر قسمت آن خاندان های مختلف، پاپ ها و یا کشورهای همسایه (اتریش و فرانسه) حکومت می کردند. در نیمه ی دوم این قرن، ملی گرایان ایتالیایی به رهبری کاوور و گاریبالدی قیام کردند و با استفاده از رقابتی که میان اتریش و فرانسه وجود داشت، موفق شدند ایتالیا را متحد کنند و تحت حاکمیت حکومت ملی و مستقلی درآوردند.
۱۳. ملی گرایان ایتالیایی به رهبری چه کسانی موفق شدند ایتالیا را متحد کنند و تحت حاکمیت حکومت ملی و مستقلی درآوردند؟ به رهبری «کاوور» و «گاریبالدی».
۱۴. وضعیت سیاسی آلمانی ها تا میانه ی قرن ۱۹م چگونه بود؟ فاقد حکومت یکپارچه بودند و سرزمین های آنان در اتحادیه ی نیم بندی موسوم به اتحادیه ی آلمانی در کنار هم قرار داشتند.
۱۵. چرا امپراتوری اتریش مجارستان مخالف تشکیل آلمان واحدی بودند؟ چون شکل گیری آلمان متحد و نیرومند را تهدیدی برای خویش می شمرد.
۱۶. کدام ایالت پیشگام وحدت آلمان شد؟ ایالت پروس.
۱۷. وحدت آلمان چگونه صورت گرفت؟ ویلهلم یکم فرمانروای پروس به کمک بیسمارک، مرد آهنین آن ایالت، سرزمین های آلمانی را متحد و امپراتوری آلمان را تأسیس کرد. پروس برای رسیدن به این موفقیت بزرگ، با کشورهای دانمارک، اتریش مجارستان و فرانسه جنگید و آن ها را شکست داد.
۱۸. امپراتوری آلمان تحت هدایت چه کسانی به سرعت گام در مسیر پیشرفت و اقتدار نهاد؟ ویلهلم یکم و جانشین او ویلهلم دوم و مهم تر از آن با درایت صدراعظم مقتدری چون بیسمارک.
۱۹. آلمان چگونه خیلی زود به یکی از پیشروترین کشورهای اروپایی در زمینه ی صنعت تبدیل شد؟ این امپراتوری با تأسیس و توسعه ی مدارس و دانشگاه ها، برپایی صنایع جدید و بسط شبکه ی حمل و نقل و ارتباطات.
۲۰. آلمان چگونه توانست در زمینه ی نظامی با انگلستان به رقابت برخیزد؟ آلمانی ها با ساخت تسلیحات مدرن به ویژه توپ ها، هواپیماها، کشتی های جنگی و زیردریایی ها، با انگلستان که در آن زمان قوی ترین نیروی دریایی را داشت به رقابت برخاستند.
۲۱. چرا آلمان در اواخر قرن ۱۹م. مبادرت به انعقاد پیمان اتحاد سیاسی و نظامی با برخی از کشورها کرد؟ آلمان از یک سو با هدف مقابله با تهدیدات خارجی به ویژه خطر حمله ی فرانسه و از سوی دیگر برای پیشبرد سیاست های توسعه طلبانه ی خود در اروپا و فراسوی دریاهای.
۲۲. اتحاد سه گانه (مثلث) با حضور چه کشورهایی شکل گرفت؟ آلمان نخست با امپراتوری اتریش-مجارستان پیمان اتحاد بست و سپس ایتالیا را نیز وارد این پیمان کرد و اتحاد سه گانه (مثلث) را تشکیل داد.

۲۳. اتفاق سه گانه چگونه و با حضور چه کشورهایی شکل گرفت؟ فرانسه برای خروج از انزوای سیاسی و پایان دادن به برتری جویی آلمان، نخست با روسیه و سپس با انگلستان پیمان های جداگانه ای منعقد کرد که آن ها را دو به دو شریک و متحد سیاسی، نظامی و اقتصادی یکدیگر قرار می داد. مدتی بعد انگلستان و روسیه نیز با بستن معاهده ی ۱۹۰۷م. به اختلافات خود در ایران، افغانستان و تبت پایان دادند و عملاً اتفاق سه گانه را در برابر اتحاد سه گانه به وجود آوردند.

۲۴. قرارداد ۱۹۰۷ بین چه کشورهایی و چرا منعقد شد؟ بین روسیه و انگلیس. به اختلافات خود در ایران، افغانستان و تبت پایان دادند.

۲۵. اتحاد و اتفاق سه گانه منجر به چه شد؟ این پیمان ها منجر به نوعی توازن قدرت جدید در اروپا شد.

۲۶. مهم ترین علل شروع جنگ جهانی اول را ذکر کنید؟ ۱- اختلافات مرزی و دشمنی شدید آلمان و فرانسه ۲- مسابقه ی تسلیحاتی ۳- رقابت بر سر مستعمرات ۴- اقدام برای توسعه ی نفوذ و دخالت در منطقه ی شبه جزیره ی بالکان.

۲۷. شروع جنگ جهانی اول چگونه بود؟ در پی قتل ولیعهد اتریش و همسرش به دست یک صرب ملی گرا در شهر سارایوو، مرکز بوسنی، اتریش به حکومت صربستان مستقل اعلان جنگ کرد. طولی نکشید که کشورهای عضو اتحاد مثلث با کشورهای اتفاق مثلث وارد جنگ شدند.

۲۸. پس از شروع جنگ جهانی اول کدام کشورها به متحدین و متفقین پیوستند؟ امپراتوری عثمانی و بلغارستان به صف متحدین و ژاپن، یونان، پرتغال، رومانی و برخی کشورهای دیگر به جبهه ی متفقین پیوستند.

۲۹. انقلاب روسیه چگونه به وقوع پیوست؟ اوضاع و شرایط نابسامان دوران جنگ جهانی اول مردم روسیه را که از سال ها قبل نسبت به حکومت خودکامه ی تزارها ناخشنود بودند، خشمگین کرد. از این رو عده ای از مخالفان به کمک واحدهایی از ارتش در پتروگراد (پایتخت) دست به شورش زدند و با تشکیل دولت موقت، نیکولای دوم آخرین تزار روس را برکنار کردند.

۳۰. انقلابیون سوسیالیست روسی به چه نامی معروف بودند و رهبر آن ها که بود؟ به بلشویک ها معروف بودند و رهبر آن ها لینین بود.

۳۱. لینین پیرو کدام فیلسوف بود؟ لینین پیرو کارل مارکس، فیلسوف معروف آلمانی بود و با نظام سرمایه داری مخالفت می کرد.

۳۲. لینین با طرح چه شعارهایی در صدد جلب پشتیبانی سربازان، کشاورزان و کارگران برآمد؟ او با طرح سه شعار اساسی: «صلح، زمین، نان»، «تسلط کارگران بر تولید» و «همه ی قدرت از آن شوراهاست».

۳۳. از چه زمانی نام روسیه به اتحاد جماهیر شوروی تغییر یافت؟ پس از آن که لینین حکومتی کمونیستی در روسیه بر پایه ی شوراهای کارگران و کشاورزان به وجود آورد.

۳۴. لینین پس از پیروزی انقلاب چه اقداماتی در روسیه انجام داد؟ حکومتی کمونیستی در روسیه بر پایه ی شوراهای کارگران و کشاورزان به وجود آورد و تمامی احزاب به جز حزب کمونیست را غیرقانونی اعلام کرد. از آنجایی که لینین به مردم وعده صلح داده بود، در مقابل واگذاری متصرفات وسیعی در غرب و جنوب غربی کشور، معاهده ی صلحی با دولت های متحد منعقد کرد و سربازان روسی را از جبهه های جنگ فراخواند.

۳۵. چرا آمریکا در جنگ جهانی اول به آلمان اعلان جنگ داد؟ حمله ی پیاپی زیردریایی های آلمانی به ناوگان آمریکایی و غرق کردن کشتی های این کشور موجب شد که کنگره ی ایالات متحده به آلمان اعلان جنگ دهد.

۳۶. ورود آمریکا به جنگ جهانی اول چه پیامدهایی داشت؟ با ورود نیروهای تازه نفس آمریکایی به جبهه ی جنگ، ارتش متفقین ابتکار عمل را به دست گرفت و سربازان خسته ی آلمانی را عقب راند. پس از آن، دولت های متحد یکی پس از دیگری تسلیم شدند و جنگ جهانی اول پس از چهار سال و اندی به پایان رسید.

۳۷. آثار و پیامدهای جنگ جهانی اول را ذکر کنید؟ ۱- پیمان صلح ورسای ۲- تشکیل جامعه ی ملل ۳- تلفات و خسارت های انسانی و اقتصادی.

۳۸. پس از جنگ جهانی اول چه پیمانی میان دولت های پیروز و شکست خورده به امضاء رسید؟ پیمان صلح ورسای.

۳۹. در پیمان صلح ورسای در مورد آلمان چه تصمیماتی گرفتند؟ بر اساس پیمان، مستعمرات آلمان میان متفقین تقسیم و بخش هایی از خاک این کشور به فرانسه و لهستان واگذار گردید. علاوه بر آن، آلمان ها ملزم شدند به دولت های متفق غرامت بپردازند و توان نظامی خود را محدود نگه دارند.

۴۰. در پیمان های صلحی که بعد از جنگ جهانی اول با سایر دولت های مغلوب بسته شد چه تغییراتی صورت گرفت؟ به فروپاشی امپراتوری های اتریش مجارستان و عثمانی، تغییر نقشه ی سیاسی اروپای شرقی و خاورمیانه و شکل گیری کشورهای جدید انجامید.

۴۱. **پیشنهاد تاسیس جامعه ی ملل از سوی چه کسی و با چه هدفی صورت گرفت؟** در جریان مذاکرات صلح ورسای، ویلسون، رئیس جمهور آمریکا، پیشنهاد کرد که برای تأمین صلح و امنیت جهانی و جلوگیری از جنگ، نهادی بین المللی با عنوان جامعه ی ملل تأسیس شود.
۴۲. **جامعه ی ملل با عضویت چند کشور و در کجا تشکیل شد؟** بیش از ۵۰ کشور در شهر ژنو در سوئیس تشکیل شد.
۴۳. **تلفات و خسارت های انسانی و اقتصادی جنگ جهانی اول را ذکر کنید؟** جنگ جهانی اول تلفات و مصایب جانی، جسمی و روحی فراوانی به بار آورد و به طور دهشتناکی منابع و مراکز اقتصادی، تولیدی و مالی اروپا و دیگر مناطق جهان را ویران کرد. بر اساس آمار رسمی، بیش از ۹ میلیون نظامی در این جنگ کشته شدند و ده ها میلیون سرباز مجروح، اسیر و مفقودالثر گردیدند. علاوه بر آن، میلیون ها غیرنظامی در سرتاسر جهان، بر اثر عملیات جنگی و یا به سبب برخی اتفاقات ناشی از جنگ مانند کمبود مواد غذایی و شیوع بیماری همه گیر کشته، مجروح، بیمار و یا آواره شدند.
۴۴. **اوضاع ایران هم زمان با آغاز جنگ جهانی اول چگونه بود؟** هم زمان با آغاز جنگ بین الملل اول، میهن ما وضعی آشفته داشت و حکومت مشروطه به دلیل اختلاف های سیاسی داخلی، ضعف تشکیلات اداری و نظامی، مشکلات اقتصادی و دخالت های فزاینده ی خارجی، قادر به سر و سامان دادن به امور و برقراری نظم و امنیت نبود.
۴۵. **سیاست دولت ایران پس از شروع جنگ جهانی اول چه بود؟** اعلان بی طرفی کرد.
۴۶. **روسیه و انگلستان به چه بهانه ای در جریان جنگ جهانی اول به ایران لشکرکشی کردند؟** در اوایل جنگ، مأموران و جاسوسان آلمانی در مناطق مختلف ایران دست به تحرکاتی بر ضد دولت های اتفاق مثلث زدند. روسیه و انگلستان همین موضوع را بهانه ی لشکرکشی به ایران قرار دادند.
۴۷. **در جریان جنگ جهانی اول، روس ها و انگلیسی ها کدام مناطق کشور ما را اشغال کردند؟** نظامیان روسی بخش وسیعی از نیمه ی شمالی کشورمان را که بر اساس معاهده ۱۹۰۷ به عنوان منطقه ی تحت نفوذ روسیه شناخته شده بود، اشغال کردند. انگلستان نیز گروهی از افسران انگلیسی و مزدوران هندی را به ایران فرستاد و نیروی پلیس جنوب را در بخش های جنوبی میهن ما تشکیل داد.
۴۸. **در جریان جنگ جهانی اول، روس ها و انگلیسی ها بر اساس قرارداد ۱۹۱۵ چه تصمیمی در مورد ایران گرفتند؟** این دو دولت بر اساس قرارداد ۱۹۱۵ ایران را به دو قسمت تقسیم کردند؛ نیمه ی شمالی متعلق به روسیه و نیمه ی جنوبی سهم انگلستان شد.
۴۹. **در جریان جنگ جهانی اول دولت موقت ملی چرا، توسط چه کسانی و در کجا تاسیس شد؟** با نزدیک شدن ارتش روسیه به تهران، شماری از ملیون، شامل برخی از نمایندگان مجلس شورای ملی، وزیران و شخصیت های مذهبی به کرمانشاه مهاجرت و دولت موقت ملی را در آن شهر تأسیس کردند.
۵۰. **چرا دولت موقت ملی در جریان جنگ جهانی اول در کرمانشاه سقوط کرد؟** به دنبال شکست سپاه عثمانی از نیروهای متفقین، دولت موقت فروپاشید و اعضای آن پراکنده شدند.
۵۱. **در جریان جنگ جهانی اول چه مقاومت هایی در برابر اشغال گران در نقاط مختلف ایران صورت گرفت؟** دلاور مردان تنگستانی و دشتستانی به فرماندهی رئیسعلی دلواری و مردم کازرون به رهبری ناصر دیوان کازرونی با شجاعت و شهامت در مقابل نیروهای انگلیسی نبرد کردند و ضربه های سنگینی به آنان وارد آوردند. عشایر عرب خوزستان نیز در «نبرد جهاد» غیورانه با قوای بیگانه جنگیدند.
۵۲. **جنگ جهانی اول چه تأثیری بر مردم ایران داشت؟** این جنگ موجب قحطی بزرگی شد که در نتیجه ی آن عده ی زیادی از ایرانیان به سبب گرسنگی، سوء تغذیه و بیماری های ناشی از آن به طرز دلخراشی جان دادند.
۵۳. **جنگ جهانی اول و اشغال ایران چه نتایجی داشت؟** ۱- ویرانی اقتصادی و تلفات گسترده ی انسانی ۲- تزلزل و بی ثباتی دولت مرکزی ۳- تعطیلی مجلس شورای ملی ۴- تضعیف بیشتر نظام مشروطه.
۵۴. **در اواخر جنگ جهانی اول چه حادثه ای باعث شد دولت بلشویکی این کشور نیروهای خود را از ایران فراخواند؟** پیروزی انقلاب روسیه.
۵۵. **پس از خروج نیروهای روسی از ایران در جنگ جهانی اول، انگلیسی ها دست به چه اقدامی زدند؟** انگلستان با تقویت واحدهای نظامی خود، علاوه بر نواحی جنوبی، مناطقی از نیمه ی شمالی ایران را نیز اشغال کرد.
۵۶. **اوضاع ایران در اواخر جنگ جهانی اول چگونه بود؟** در آن زمان حکومت ایران در نهایت ضعف و انحطاط سیاسی و اقتصادی به سر می برد. دولت مرکزی توان اعمال حاکمیت در بسیاری از مناطق کشور را نداشت. برخی از سران ایلات و حاکمان محلی نافرمانی می کردند و شورش هایی در گوشه

و کنار مملکت در حال شکل گیری بود. از نظر اقتصادی نیز دولت در تنگنای شدید قرار داشت و برای تأمین بخش عمده ای از مخارج روزمره ی خود نیازمند دریافت پول از انگلستان بود.

۵۷. چرا انگلیسی ها قرارداد ۱۹۱۹ را با ایران منعقد کردند؟ انگلیسی ها برای تحکیم نفوذ و سلطه ی پایدار و تأمین منافع درازمدت خود در ایران قرارداد ۱۹۱۹ را با دولت و ثوق الدوله منعقد کردند.

۵۸. مفاد قرارداد ۱۹۱۹ چه بود؟ به موجب قرارداد ۱۹۱۹ ، اداره ی امور دارایی و برخی دیگر از ادارات و وزارتخانه های ایران در اختیار انگلستان قرار می گرفت؛ مسئولیت تجدید سازمان و ایجاد ارتش یکپارچه ی ایران و تأمین اسلحه و تدارکات آن به افسران انگلیسی داده می شد. در عوض انگلستان متعهد می شد که وامی را در اختیار دولت ایران قرار دهد تا تحت نظارت کارشناسان انگلیسی هزینه شود.

۵۹. پس از امضای قرارداد ۱۹۱۹ چه واکنش هایی به آن صورت گرفت؟ قرارداد ۱۹۱۹ با مخالفت گسترده و شدید شخصیت های ملی، سیاسی و مذهبی، گروه ها و احزاب گوناگون در سرتاسر کشور روبه رو شد. مخالفان با برگزاری نشست ها، ایراد سخنرانی و نشر اعلامیه و شب نامه مخالفت خود را با این قرارداد نشان دادند. آیت الله سید حسن مدرس یکی از جدی ترین این مخالفان بود.

۶۰. دولت و ثوق الدوله در برابر اعتراضات نسبت به قرارداد ۱۹۱۹ چه اقداماتی انجام داد؟ علاوه بر دفاع از قرارداد در مجامع سیاسی و نشریات، به سرکوب مخالفان پرداخت و تعدادی از آنان را زندانی و تبعید کرد.

گروه مشاوره فراهوش

INSTAGRAM : FARA_HOOSH99

WEB : FARAHOOSH99.IR

Created in

۱. دولت انگلستان پس از جنگ جهانی اول برای دستیابی به اهداف خود، در صدد انجام چه کاری در ایران برآمد؟ در صدد تغییر حکومت ایران برآمد.
۲. دولت انگلستان به منظور تغییر حکومت در ایران چه اقدامی انجام داد؟ به این منظور، برنامه ی کودتا طرح ریزی و اجرای آن به سفارت انگلیس و نیروهای انگلیسی مستقر در ایران واگذار شد.
۳. آبرون سایید، فرمانده نظامی نیروهای انگلیسی در ایران، برای انجام کودتا چه اقداماتی انجام داد؟ به جست و جو در میان نیروهای قزاق پرداخت و به کمک سیدضیاءالدین طباطبایی که از سیاستمداران وابسته به انگلستان بود، یکی از فرماندهان نظامی به نام رضاخان را برای این منظور، مناسب تشخیص داد. آبرون سایید در قزوین با رضاخان ملاقات کرد و با توجه به اطلاعاتی که سیدضیاءالدین درباره ی او جمع آوری کرده بود، توانست وی را با اهداف خود هماهنگ کند.
۴. مهره های سیاسی و نظامی کودتای ۱۲۹۹ را نام ببرید؟ سید ضیاء الدین طباطبایی مهره سیاسی و رضاخان مهره نظامی.
۵. آبرون سایید بعد از آماده کردن رضاخان برای انجام کودتا، در ملاقات با احمدشاه چه چیزی را به وی القا کرد؟ به احمد شاه چنین القا کرد که حرکت نظامی رضاخان به سوی تهران، برای حفظ کشور و سلطنت ضروری است.
۶. کودتای ۱۲۹۹ چگونه صورت گرفت؟ با آماده شدن شرایط، قوای قزاق در بامداد روز سوم اسفند ۱۲۹۹ وارد تهران شدند و بی آنکه با مقاومت جدی روبه رو شوند، نقاط حساس پایتخت را تسخیر کردند.
۷. در پی کودتای ۱۲۹۹ احمدشاه چه دستوراتی صادر کرد؟ در پی این حادثه، شاه تحت فشار انگلیسی ها به ناچار سیدضیاء الدین طباطبایی را به نخست وزیری منصوب کرد. رضاخان نیز که مهره ی نظامی کودتا بود به عنوان فرمانده ارتش، لقب «سردار سپه» گرفت.
۸. رضاخان در سمت وزارت جنگ از سال ۱۳۰۰ تا ۱۳۰۲ش. چگونه موقعیت خود را تثبیت کرد؟ با دسیسه چینی و حمایت انگلستان.
۹. چرا رضاخان پس از رسیدن به نخست وزیری ابتدا پیشنهاد کرد به جای حکومت سلطنتی، نظام «جمهوری» در کشور برقرار شود؟ برای رسیدن به اهدافش.
۱۰. رضاخان پس از رسیدن به نخست وزیری، برای رسیدن به اهدافش چه پیشنهادی کرد؟ ابتدا پیشنهاد کرد به جای حکومت سلطنتی، نظام «جمهوری» در کشور برقرار شود.
۱۱. چه کسی و چرا با پیشنهاد نظام جمهوری رضاخانی به مخالفت برخاست؟ کسانی نظیر آیت الله مدرس، با شناختی که از رضاخان داشتند، این کار را ایزاری برای رسیدن او به قدرت می دانستند و با آن به مخالفت پرداختند. به طوری که رضاخان، سرانجام حرف خود را پس گرفت.
۱۲. رضاشاه برای حذف احمدشاه از صحنه ی سیاسی ایران چه کرد؟ رضاخان در غیاب شاه که در اروپا به سر می برد، روز به روز موقعیت خود را بیشتر تحکیم می کرد و در عین حال، می کوشید تا با تبلیغاتی گسترده علیه احمدشاه، او را نسبت به سرنوشت مملکت بی اعتنا نشان دهد.
۱۳. انگلیسی ها وقتی از تصمیم احمد شاه برای عزیمت به ایران مطلع شدند، چه اقدامی انجام دادند؟ نزد او رفتند و ضمن مبالغه گویی در اوضاع آشفته ی ایران، صلاح او را در این دانستند که مدتی از رفتن به ایران چشم ببوشت تا رضاخان بتواند امنیت لازم را برای حضورش در کشور فراهم آورد.
۱۴. چه عواملی در غیاب احمدشاه باعث محبوبیت و گرایش بیشتر مردم به رضاخان شد؟ پس از سرکوبی شورش خزعل و بعضی شورش های پراکنده ی دیگر، با توجه به امنیتی که رضاخان به وجود آورده بود، محبوبیت او افزایش یافت؛ در همین حال، در اثر تبلیغات طرفداران رضاخان، بدبینی مردم نسبت به احمد شاه و گرایش به رضاخان نیز بیشتر شد.
۱۵. در ماده واحده سال ۱۳۰۴ش که تقدیم مجلس شد در آن چه مواردی خواسته شد؟ در این ماده واحده که به صورت طرح در مجلس شورای ملی مطرح شد، در آن، خلع قاجاریه از سلطنت و سپردن حکومت موقت به رضاخان خواسته شده بود. در این ماده واحده، پیش بینی شده بود که پس از خلع قاجاریه، مجلس مؤسسان برای تغییر چند ماده از قانون اساسی تشکیل خواهد شد و تکلیف قطعی سلطنت را تعیین خواهد کرد.
۱۶. کدام یک از نمایندگان مجلس به طرح خلع قاجاریه رأی مثبت ندادند؟ چهار تن از نمایندگان مجلس از جمله آیت الله مدرس و دکتر مصدق.

۱۷. مجلس مؤسسان تکلیف قطعی سلطنت قاجار را چگونه مشخص کرد؟ در آذر سال ۱۳۰۴ مجلس مؤسسان با نطق رضاخان افتتاح شد و پس از شش روز بحث و گفت و گو، رضاخان را به پادشاهی ایران انتخاب و سلطنت را در خانواده ی او موروثی اعلام کرد.
۱۸. آغاز سلطنت پهلوی که با آن، دوره ی نوینی از غارت کشور ما به دست بیگانگان آغاز می شود به چه نامی شهرت دارد؟ به «استعمار نو» شهرت دارد.
۱۹. رضا شاه پس از رسیدن به سلطنت، در زمینه های داخلی و خارجی به چه اقداماتی دست زد؟ ۱- بازگشت به حکومت استبدادی ۲- ایجاد ارتش منظم ۳- احداث خط آهن سراسری ۴- اسکان عشایر ۵- یک شکل کردن لباس ها و کشف حجاب.
۲۰. از جمله اقدامات رضا شاه پس از رسیدن به سلطنت، «بازگشت به حکومت استبدادی» بود آن را توضیح دهید؟ وی از همان ابتدای کار، به حذف شخصیت های آزادی خواه، مستقل و مخالف با نفوذ بیگانگان اقدام کرد و شیوه حکومت استبدادی و رأی فردی را پیش گرفت. او به مجلس قانون گذاری و قانون اهمیت نمی داد و تصمیمات فردی خود را به اجرا درمی آورد.
۲۱. چرا به وجود آوردن ارتش منظم در ایران در زمان رضاشاه از جمله برنامه های اساسی انگلیسی ها بود؟ زیرا؛ ۱- تمرکز قدرت سیاسی را در کشور ممکن می ساخت ۲- قیام های مردمی را سرکوب می کرد ۳- مواقع ضروری، به عنوان تأمین کننده ی اهداف نظامی انگلستان مورد استفاده قرار می گرفت.
۲۲. رضاشاه در راستای ایجاد ارتش منظم دست به چه اقداماتی زد؟ رضا شاه نیروهای سه گانه ی ارتش را با هدایت انگلیسی ها به وجود آورد. به نو کردن ارتش پرداخت و در سال ۱۳۰۴ ش، قانون نظام وظیفه ی عمومی را به تصویب رساند.
۲۳. احداث خط آهن سراسری توسط رضاشاه کدام بنادر را به هم متصل می کرد؟ بندر ترکمن را به بندر شاهپور متصل می کرد.
۲۴. هدف رضاشاه از احداث راه آهن سراسری چه بود؟ هدف آن ایجاد راهی سراسری برای انتقال سریع نیروهای انگلیسی از جنوب به شمال بود.
۲۵. در دوره رضا شاه، انگلیسی ها با استفاده از راه آهن سراسری ایران، به کدام اهداف خود دست می یافتند؟ در صورت پیشروی روس ها، انگلیسی ها با استفاده از این راه می توانستند نیروهای خود را به سرعت به شمال بفرستند و مانع نفوذ آنها به هندوستان شوند.
۲۶. اسکان اجباری عشایر توسط رضاشاه با چه هدفی صورت گرفت و چه پیامدهایی داشت؟ هدف آن، مهار کردن نیروی رزمی عشایر بود. این اقدام، از رونق دامداری کشور کاست و باعث شد که کشور ما از نظر دامی به بیگانه نیازمند شود.
۲۷. رضاه شاه پهلوی با چه نامی به یک شکل کردن لباس و کشف حجاب اقدام کرد؟ با نام تمدن و تجدد و مبارزه با کهنه پرستی.
۲۸. کدام اقدام رضا شاه به نام تمدن و تجدد و مبارزه با کهنه پرستی بود و واکنش مردم مسلمان ایران در برابر آن چه بود؟ یک شکل کردن لباس ها و کشف حجاب. مردم مسلمان ایران در برابر این اقدامات دست به مقاومت زدند که از آن جمله باید از قیام مردم مسلمان مشهد در مسجد گوهرشاد نام برد که در جریان آن، عده ی زیادی کشته و مجروح شدند.
۲۹. به تصور رضاشاه مهم ترین راه پیشرفت و توسعه ی کشور چه بود؟ تقلید از غرب و اشاعه ی فرهنگ غربی بود.
۳۰. پس از کدام رویداد رضاشاه به مبارزه با همه ی سنت های اسلامی پرداخت؟ پس از مسافرت به ترکیه و آشنایی با آتاتورک، رئیس جمهور آن کشور، به تقلید از او به مبارزه با همه ی سنت های اسلامی پرداخت.
۳۱. رضا شاه در دوران سلطنت، برای تضعیف روحانیت و اسلام، چه دستوراتی صادر کرد؟ ۱- دستور داد که روحانیون نیز لباس های مخصوص خود را کنار بگذارند ۲- دفترخانه های شرعی تعطیل شدند ۳- دخالت روحانیون در مسائل اجتماعی اکیداً ممنوع اعلام شد ۴- عزاداری سیدالشهدا قدغن شد و از انجام پذیرفتن بسیاری از آداب مذهبی به شدت جلوگیری به عمل آمد.
۳۲. یگانه دشمن سرسخت و جدی رضاشاه در دوران نخست وزیری و پس از به سلطنت رسیدن او که بود؟ آیت الله مدرس.
۳۳. چرا رضاشاه درصدد برآمد آیت الله مدرس را تبعید کند و به قتل وی اقدام کند؟ وجود مدرس در تهران خطری جدی برای ادامه ی حکومت رضاشاه به حساب می آمد. از سوی دیگر، رضاشاه می دانست که نمی تواند مدرس را مانند دیگر مخالفان، بدون توجه به عکس العمل مردم به راحتی از بین ببرد.

۳۴. سرانجام آیت الله مدرس چه شد؟ در مهرماه ۱۳۰۷ مأموران شهربانی به منزل این روحانی والامقام هجوم بردند و او را به خوف تبعید کردند. مدرس سال ها در خوف زندانی بود. سرانجام پس از فراهم شدن زمینه، وی را از خوف به کاشمر بردند و پس از مدت کوتاهی، در ۱۰ آذر ۱۳۱۶ او را در همان جا مسموم کردند و به شهادت رساندند.

۳۵. چرا همزمان با آغاز سلطنت رضاشاه، انگلیسی ها تصمیم گرفتند کشور آلمان را تقویت کنند؟ تا کمی از مشکلات اقتصادی کشور یاد شده بکاهند و با این همکاری، مانع از افتادن آلمانی ها به دام کمونیسم شوند.

۳۶. توضیح دهید چرا رضا شاه سیاست گرایش به آلمان را پیش گرفت؟ از نظر انگلیسی ها، بهترین راه مساعدت به آلمان این بود که سیاستمداران انگلیسی به رؤسای کشورهای تحت سلطه ی خویش دستور دهند تا امکان فعالیت های تجاری و صنعتی آلمان را در این کشورها فراهم سازند؛ به همین دلیل، رضاشاه درهای کشور ایران را به روی سرمایه های آلمانی گشود.

درس ۸

۱. مهم ترین مسائل و مشکلات جهان میان دو جنگ جهانی که زمینه را برای جنگ جهانی دوم فراهم آورد را ذکر کنید؟ ۱- صلح ناپایدار و ناخشودی از قراردادهای صلح ورسای ۲- ضعف جامعه ی ملل ۳- بحران اقتصادی ۴- ظهور حکومت های خودکامه ی تک حزبی و نظامی گرا.

۲. چرا پیمان های صلح ورسای ناپایدار بود؟ پیمان های مذکور خیلی از دولت ها را راضی نکرد. آلمانی ها که پیمان صلح ورسای را تحقیرآمیز و ناعادلانه می دانستند، از همان ابتدا درصدد تغییر یا لغو آن برآمدند.

۳. عوامل ضعف جامعه ی ملل و ناتوانی آن را در جلوگیری از جنگ جهانی دوم بیان کنید؟ ۱- جامعه ی ملل که به منظور کمک به حل و فصل اختلافات کشورها و جلوگیری از دشمنی و جنگ میان دولت ها به وجود آمده بود، از قدرت کافی برای تحقق این اهداف برخوردار نبود و تصمیماتش ضمانت اجرایی لازم را نداشت. ۲- حضور نداشتن برخی از کشورها در این نهاد بین المللی نقش مهمی در ناکامی آن داشت. آمریکا که خود پیشنهاد تأسیس جامعه ی ملل را داده بود به عضویت آن در نیامد، شوروی نیز در این نهاد جهانی عضویت نیافت؛ آلمان و ژاپن هم که عضویت داشتند، با خروج از آن موجب بی اعتباری بیشتر جامعه ی ملل شدند.

۴. چرا جامعه ی ملل در مقابل تهاجم نظامی برخی دولت ها به کشورهای دیگر در فاصله ی میان دو جنگ، جز محکوم کردن، اقدام مؤثر دیگری نتوانست انجام دهد؟ ۱- تصمیماتش ضمانت اجرایی لازم را نداشت ۲- حضور نداشتن برخی از کشورها در این نهاد بین المللی مانند آمریکا، شوروی، ژاپن و آلمان.

۵. کدام کشورها با عدم عضویت یا لغو عضویت در جامعه ی ملل باعث بی اعتباری این نهاد بین المللی در فاصله ی دو جنگ جهانی شدند؟ آمریکا و شوروی به عضویت آن در نیامدند و آلمان و ژاپن با خروج از آن باعث بی اعتباری این نهاد جهانی شدند.

۶. یکی از مسائل مهم جهان و به خصوص اروپا در دوران پس از جنگ جهانی اول چه بود؟ بازسازی ویرانی های ناشی از جنگ و ایجاد رونق و رفاه اقتصادی بود.

۷. چرا برخی از کشورها مانند انگلستان پس از جنگ جهانی اول دچار بحران اقتصادی نشدند؟ به اتکای منابع و ثروت مستعمرات.

۸. کشورهای اروپایی پس از جنگ جهانی اول با چه بحران های اقتصادی مواجه شدند؟ رکود و تورم.

۹. چرا آلمان در نخستین سال های پس از جنگ جهانی اول شرایط اقتصادی وخیمی داشت؟ زیرا علاوه بر خرابی های حاصل از جنگ، مستعمراتش را از دست داده و محکوم به پرداخت غرامت سنگین شده بود.

۱۰. کدام عامل بعد از جنگ جهانی اول تأثیر بسزایی در روی کار آمدن حکومت های دیکتاتوری به خصوص در اروپای مرکزی داشت؟ مسائل و مشکلات اقتصادی.

۱۱. پس از مرگ لنین، چه کسی و چگونه در شوروی قدرت را در دست گرفت؟ ژورف استالین، دبیرکل حزب کمونیست، رقیب قدرتمند خود (تروتسکی) را از سر راه برداشت و قدرت را در شوروی به دست گرفت.

سؤالات تشریحی تاریخ (۳) دوازدهم انسانی (دروس ۷ تا ۱۲)

۱۲. استالین با تحکیم موقعیت سیاسی خود، چگونه گام در مسیر دیکتاتوری نهاد؟ او عده ی زیادی از بلشویک های قدیمی، اندیشمندان، افسران ارتش، اعضای حزب کمونیست، دیپلمات ها و مردم عادی را که در برابر او مقاومت یا مخالفت می کردند به مرگ محکوم کرد و یا به اردوگاه های کار اجباری در سیری فرستاد که هیچ گاه از آنجا بازنگشتند.
۱۳. حکومت استالین با اجرای کدام برنامه های اقتصادی و فرهنگی تغییر و تحول چشمگیری در شوروی ایجاد کرد؟ ۱- طرح اشتراکی کردن مزارع کشاورزی بود که با قدرت و خشونت بسیار آغاز شد. ۲- برنامه ای را با هدف صنعتی شدن سریع کشور به اجرا درآورد.
۱۴. اساس برنامه ی صنعتی استالین بر تولید چه کالاهایی بود و چه نتایجی داشت؟ اساس برنامه ی صنعتی استالین بر تولید کالاهای سرمایه ای و سلاح های جنگی استوار بود. با اجرای این برنامه، تولید ماشین آلات صنعتی، نفت، برق، فولاد و ذغال سنگ به طرز فوق العاده ای افزایش یافت.
۱۵. حکومت استالین در عرصه ی خارجی به دنبال چه بود؟ به دنبال گسترش مرزها و تسلط بر برخی کشورها و سرزمین های اروپای شرقی بود.
۱۶. استالین در سال ۱۹۳۹ با کدام کشور پیمان عدم تجاوز امضا کرد؟ با وجود بی اعتمادی و دشمنی که میان شوروی و آلمان وجود داشت، دو کشور با یکدیگر پیمان عدم تجاوز امضا کردند.
۱۷. کشور ایتالیا در سال های پس از جنگ جهانی اول با چه مشکلاتی مواجه شد؟ تورم، بیکاری و اعتصاب و ناآرامی های کارگری.
۱۸. موسولینی چگونه در ایتالیا قدرت را به دست گرفت؟ چون حکومت پادشاهی مشروطه ی ایتالیا نمی توانست مشکلات را حل و فصل کند، روزنامه نگار و سیاستمداری به نام بنیتو موسولینی که رهبر حزب کوچکی موسوم به فاشیست بود، از فرصت استفاده کرد و قدرت را در آن کشور به دست گرفت.
۱۹. فاشیست ها چه گروهی بودند؟ فاشیست ها گروهی ملی گرای افراطی بودند که می خواستند دولت تک جزبی قدرتمند و متمرکزی در ایتالیا ایجاد کنند و برای آزادی و دموکراسی ارزش و اعتباری قائل نبودند.
۲۰. پادشاه ایتالیا به تشویق چه گروه هایی و چرا موسولینی را به نخست وزیری منصوب کرد؟ به تشویق صاحبان صنایع، زمین داران و نظامیان. زیرا خواستار دولتی مقتدر بودند.
۲۱. موسولینی پس از پیروزی در انتخابات مجلس، دست به چه اقداماتی زد؟ ۱- در مدت کوتاهی با از بین بردن احزاب رقیب، قدرت را یکپارچه کرد و خود را دوچه به معنای رهبر نامید ۲- او همچون سایر دیکتاتورها به کمک وسایل ارتباط جمعی و شگردهای تبلیغاتی گوناگون، مردم را تحت نظارت و مراقبت کامل حکومت در آورد ۳- با استفاده از یک سازمان امنیتی و پلیسی به سرکوب معترضان و مخالفان پرداخت.
۲۲. موسولینی به کدام یک از وعده های خود عمل کرد؟ کاهش بیکاری و تورم و پایان دادن به اعتصاب ها.
۲۳. در بُعد روابط خارجی موسولینی چه افکاری را در سر می پروراند؟ سودای احیای دوباره ی امپراتوری رم باستان و تسلط بر دریای مدیترانه و شمال آفریقا را در سر می پروراند.
۲۴. موسولینی در راستای احیای دوباره ی امپراتوری رم باستان و تسلط بر دریای مدیترانه و شمال آفریقا، چه اقدامی انجام داد؟ تجاوز نظامی به ایتوبی در آفریقا.
۲۵. پس از خاتمه ی جنگ بین الملل اول چه حکومتی در آلمان شکل گرفت و چرا آلمانی ها از آن ناخشنود بودند؟ حکومتی جمهوری در آلمان شکل گرفت. زیرا بسیاری از آلمانی ها از این حکومت به خاطر امضای پیمان تحقیرآمیز ورسای و گسترش رکود و بیکاری ناخشنود بودند.
۲۶. هیتلر رهبر کدام حزب بود؟ نازی.
۲۷. هیتلر رهبر حزب نازی، برای رسیدن به قدرت، بر چه مسائلی تاکید می کرد؟ با شور و حرارت بسیار مشکلات آلمان را به همراه راه حل های آن توضیح می داد و بر لغو پیمان ورسای و تجدید غرور و اقتدار ملی تاکید می کرد.
۲۸. نازی ها چه گروهی بودند و شعار آن ها چه بود؟ نازی ها همچون فاشیست ها، ملی گرایانی افراطی و نژادپرست بودند و یکی از شعارهای آنان که تأثیر نیرومندی بر آلمانی ها گذاشت، شعار «آلمان بیدار شو» بود.
۲۹. پس از موفقیت نازی ها در انتخابات مجلس، هیتلر با تمایل چه کسانی صدر اعظم آلمان شد؟ صاحبان صنایع، اشراف زمین دار و افسران ارتش.

۳۰. هیتلر پس از رسیدن به مقام صدراعظمی چه اقداماتی انجام داد؟ ۱- او نظام دیکتاتوری تک حزبی را در کشور برقرار کرد و خود را پیشوا خواند ۲- تمام حزب های سیاسی به جز حزب نازی منحل و نیروی پلیس و سازمان های دولتی از افراد غیرنازی پاکسازی شدند ۳- مسئولیت امنیت داخلی بر عهده ی سازمان پلیس مخفی مخوفی موسوم به «گشتاپو» قرار گرفت ۴- اردوگاه های کار اجباری برای مخالفان بر پا گردید.
۳۱. هیتلر و نازی ها پس از به دست گرفتن زمام امور و لغو قرارداد ورسای برای متحول کردن اقتصاد آلمان چه اقداماتی انجام دادند؟ ساخت شبکه ی وسیعی از جاده ها و راه آهن، بنای مؤسسات عمومی و راه اندازی کارخانه های بزرگ به خصوص صنایع تسلیحاتی از جمله طرح های عمرانی و اقتصادی بود که انجام گرفت و به بحران رکود و بیکاری در آلمان پایان داد.
۳۲. هیتلر در بُعد نظامی چه اقداماتی انجام داد؟ ارتش و تشکیلات نظامی را گسترش داد و به سلاح ها و فناوری های پیشرفته ی جنگی مجهز کرد.
۳۳. هیتلر در بُعد روابط خارجی چه اقداماتی انجام داد؟ علاوه بر بستن پیمان های دوجانبه و یا چندجانبه با برخی کشورها، دست به اقدام های توسعه طلبانه سرحدی و سرزمینی زدند.
۳۴. به عقیده ی هیتلر، آلمان برای به دست آوردن فضای حیاتی باید چه کاری انجام دهد؟ باید سرزمین هایی را در اروپا فتح کند.
۳۵. اقدام ژاپنی ها در نیمه ی دوم قرن ۱۹ م چه بود؟ با عزم و اراده ای محکم مبادرت به انجام اصلاحات اساسی و اخذ تمدن جدید غربی کردند.
۳۶. انجام اصلاحات اساسی و اخذ تمدن جدید غربی توسط ژاپنی ها در نیمه ی دوم قرن ۱۹ م به چه نامی معروف شد؟ انقلاب میجی.
۳۷. پیامد های انقلاب میجی در ژاپن چه بود؟ ژاپن به لحاظ سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی متحول شد. در چارچوب قانون اساسی جدید، حکومتی مشروطه زمام امور را به دست گرفت و این کشور را به سرعت در مسیر توسعه ی صنعتی و تحول اقتصاد کشاورزی هدایت کرد. در نتیجه ی این تحولات، ژاپن در ابتدای سده ی ۲۰ م به کشوری نیرومند تبدیل شد و سیاست خارجی تهاجمی در پیش گرفت.
۳۸. پیروزی ژاپن بر امپراتوری قدرتمند روسیه چه پیامدی برای آنان داشت؟ انگیزه و جسارت ژاپنی ها را در حمله به دیگر کشورها تقویت کرد.
۳۹. پیروزی ژاپن بر کدام کشور انگیزه و جسارت ژاپنی ها را در حمله به دیگر کشورها تقویت کرد؟ امپراتوری قدرتمند روسیه.
۴۰. ژاپن در جنگ جهانی اول به کدام گروه پیوست؟ اتفاق مثلث.
۴۱. چرا در فاصله ی دو جنگ جهانی، نظامیان هدایت سیاست داخلی و خارجی ژاپن را در اختیار خود گرفتند و در جهت توسعه طلبی نظامی سوق دادند؟ چون اقتصاد ژاپن وابسته به واردات مواد خام بود، رشد صنعتی این کشور با قدرت نظامی و دریانوردی ارتباط تنگاتنگی داشت.
۴۲. در فاصله ی دو جنگ جهانی، چه کسانی هدایت سیاست داخلی و خارجی ژاپن را در اختیار خود گرفتند؟ نظامیان.
۴۳. تسلط نظامیان بر ژاپن در فاصله ی دو جنگ جهانی چه پیامدهایی به همراه داشت؟ آن ها به کشورهای همسایه از جمله چین لشکرکشی کردند، از جامعه ی ملل خارج شدند و به همراه آلمان و ایتالیا کشورهای محور را شکل دادند.
۴۴. کشورهای محور با حضور چه کشورهایی شکل گرفت؟ ژاپن، آلمان و ایتالیا.
۴۵. جنگ جهانی دوم چگونه آغاز شد؟ در اول سپتامبر ۱۹۳۹ ارتش آلمان برق آسا به لهستان یورش برد و نیمه ی غربی این کشور را تصرف کرد. بلافاصله انگلستان و فرانسه که به عنوان متفقین شناخته شدند به آلمان اعلان جنگ کردند.
۴۶. ایتالیا با حمله به کدام کشور وارد جنگ جهانی دوم شد؟ با حمله به فرانسه وارد جنگ شد.
۴۷. هیتلر پس از فتح پاریس چه درخواستی از انگلیسی ها کرد؟ از انگلیسی ها خواست که تسلیم شوند.
۴۸. چرچیل، نخست وزیر جدید انگلستان، برای مبارزه با هیتلر چه شیوه ای به کار گرفت؟ با سخنرانی های قاطع، مهیج و تأثیرگذار مردم کشورش را به مقابله با نازی ها فراخواند.
۴۹. نبرد آلمان و انگلیس در جنگ جهانی دوم چگونه بود؟ نبرد شدیدی در هوا، دریا و زیر دریا میان دو کشور در گرفت و نیروی هوایی آلمان چندین ماه به بمباران شدید انگلستان پرداخت اما انگلیسی ها سخت پایداری کردند و ضربه ی سنگینی به آن زدند.
۵۰. چگونه سرتاسر شمال آفریقا در جنگ جهانی دوم صحنه ی کارزار شد؟ با تهاجم نیروهای ایتالیایی و آلمانی به شمال آفریقا.
۵۱. بن بست جنگ با انگلستان در جبهه ی غرب، هیتلر را به چه کاری واداشت؟ هیتلر را واداشت که جبهه ی دیگری در شرق بگشاید. از این رو، ارتش نازی با نادیده گرفتن پیمان عدم تجاوز با شوروی، توفان آسا به خاک این کشور که تا آن زمان در جنگ بی طرف مانده بود، هجوم برد.

۵۲. برخورد ارتش استالین با نیروهای هیتلر چگونه بود؟ ارتش استالین که غافلگیر شده بود، ضربات و تلفات سنگینی را متحمل شد و آلمانی ها تا نزدیکی مسکو پیش رفتند، اما روس ها به خود آمدند و سرسختانه به مقاومت پرداختند.
۵۳. چه عواملی باعث شد شوروی ها پیشروی نیروهای آلمانی را متوقف و حملات متقابلی را آغاز کنند؟ آنان با بهره گیری از سرمای زود هنگام زمستان و کمک های تدارکاتی و تسلیحاتی انگلستان و آمریکا که از طریق خاک ایران به آن ها می رسید، پیشروی نیروهای آلمانی را متوقف و حملات متقابلی را آغاز کردند.
۵۴. همگام با تاخت و تازهای ارتش های آلمان و ایتالیا در اروپا و شمال آفریقا، نیروهای ژاپن دست به چه اقداماتی زدند؟ اقدام به عملیات نظامی گسترده ای در شرق و جنوب شرقی آسیا کردند و سرزمین ها و جزایر بسیاری را به تسخیر خود درآوردند.
۵۵. سیاست آمریکا در قبال جنگ جهانی دوم تا قبل از حمله ژاپنی ها به ناوگان آمریکا در پرل هاربر چه بود؟ آمریکا تا آن زمان به طور رسمی در جنگ بی طرف بود، اما در عین حال به انگلستان و فرانسه کمک های مالی، تدارکاتی و تجهیزاتی می کرد.
۵۶. پس از کدام واقعه، آمریکا به نفع متفقین وارد جنگ جهانی دوم شد؟ پس از حمله ی ژاپنی ها به ناوگان آمریکا در «پرل هاربر».
۵۷. ورود آمریکا به جنگ جهانی دوم چه پیامدهایی به دنبال داشت؟ با ورود آمریکا به جنگ، جبهه ی قدرتمندی در برابر کشورهای محور شکل گرفت و اوضاع را به سود متفقین تغییر داد. نیروهای متفق که اینک روحیه و توان دوچندانی پیدا کرده بودند، حملات متقابلی را در شمال آفریقا و اروپا علیه ارتش های محور آغاز کردند و به موفقیت های بزرگی دست یافتند. در اقیانوس آرام و جنوب شرقی آسیا نیز نیروهای آمریکایی در چندین نبرد مهم ژاپنی ها را شکست دادند و به عقب راندند.
۵۸. موفقیت های نظامی متفقین در سال ۱۹۴۳م چه بود؟ ایتالیا به زانو درآمد و بسیاری از سرزمین ها و کشورهای شرق اروپا از نیروهای محور پاکسازی شد. در سال بعد، نیروهای متفقین با پیاده شدن در خاک فرانسه و آزاد کردن این کشور، کمر آلمان نازی و هیتلر را شکستند.
۵۹. سرانجام هیتلر چه شد؟ با ورود نیروهای شوروی به برلین، هیتلر آشفته حال خودکشی کرد.
۶۰. دادگاه نورنبرگ چه بود؟ در این دادگاه که پس از جنگ جهانی دوم تشکیل شد، تعدادی از فرماندهان و سران حکومت آلمان به عنوان جنایتکار جنگی محاکمه و مجازات شدند.
۶۱. سرنوشت کشور آلمان پس از جنگ جهانی دوم چه شد؟ شوروی بخش شرقی و نیروهای انگلیسی و آمریکایی نیز بخش غربی آلمان را اشغال کردند.
۶۲. جنگ جهانی دوم چگونه به پایان رسید؟ هواپیماهای آمریکایی دو شهر هیروشیما و ناگاساکی ژاپن را که مسکون از جمعیت غیرنظامی بودند با بمب های اتمی نابود کردند تا جنگ جهانی دوم با این تراژدی وحشتناک به پایان رسد.
۶۳. آثار و نتایج جنگ دوم را ذکر کنید؟ حدود ۴۰ تا ۵۰ میلیون نفر انسان بر اثر این جنگ کشته شدند. تلفات روس ها و آلمانی ها در این جنگ بیش از سایر ملت ها بود. بسیاری از کشورهای اروپایی و جنوب شرقی آسیا نیز به شدت صدمه دیدند. گرسنگی، بیماری های مسری، آواره گی و اختلال های روحی و روانی دیگر مصیبت های ناشی از جنگ بود که بسیاری از مردم جهان را سخت آزار داد.
۶۴. سیاست ایران در قبال جنگ جهانی دوم چه بود؟ دولت ایران اعلان بی طرفی کرد.
۶۵. روابط ایران و آلمان در آستانه شروع جنگ جهانی دوم چگونه بود؟ در آن زمان کشور ما روابط بازرگانی گسترده ای با آلمان داشت و تعداد زیادی از کارشناسان (تکنسین های) آلمانی در ایران مشغول کار بودند.
۶۶. چه عاملی در جریان جنگ جهانی دوم اعتراض حکومت رضاشاه را برانگیخت و باعث شد که ایران از طریق شوروی به تجارتش با آلمان ادامه دهد؟ تلاش های انگلستان برای جلوگیری از داد و ستد آلمان با کشورهای بی طرف.
۶۷. چرا با حمله ی هیتلر به شوروی، یکبار دیگر شوروی و انگلستان علیه مبین ما متحد شدند؟ در پی هجوم ارتش نازی به خاک شوروی، حفاظت از منابع نفت باکو برای روس ها و منابع نفت جنوب ایران برای انگلیس ها اهمیت حیاتی یافت. از سوی دیگر خاک ایران مناسب ترین مسیر برای رساندن کمک های تسلیحاتی و تدارکاتی متفقین به نیروهای شوروی بود.
۶۸. علت تصرف ایران توسط شوروی و انگلیس در جریان جنگ جهانی دوم چه بود؟ در حالی که ارتش آلمان در خاک شوروی به سوی ایران پیشروی می کرد، دولت های شوروی و انگلستان از حکومت ایران تقاضا کردند که آلمانی ها را اخراج و علیه هیتلر دست به اقدام خصمانه بزند. چون

سؤالات تشریحی تاریخ (۳) دوازدهم انسانی (دروس ۷ تا ۱۲)

حکومت رضاشاه به این درخواست توجهی نکرد، نیروهای شوروی و انگلستان در سوم شهریور ۱۳۲۰ از شمال و جنوب به ایران هجوم آوردند. ارتش ایران مقاومت چندانی نکرد و به سرعت تسلیم شد.

۶۹. **سرنوشت رضاشاه پس از اشغال ایران توسط نیروهای متفقین چه شد؟** رضاشاه به نفع پسرش محمدرضا از سلطنت کناره گیری کرد و به جزیره ی موریس در جنوب غربی اقیانوس هند تبعید شد.

۷۰. **پس از پایان جنگ جهانی دوم، بر پایه ی توافق هایی که از پیش میان سران متفقین صورت گرفته بود چه تصمیماتی اتخاذ شد؟** شوروی تسلط سیاسی نظامی خود را بر اروپای شرقی برقرار کرد. آلمان نیز به دو بخش شرقی و غربی تقسیم شد؛ روس ها نیمه ی شرقی و سایر دولت های متفق نیمه ی غربی آن را تحت سلطه ی خود گرفتند.

۷۱. **سران متفقین در کدام شهر در خصوص تأسیس سازمانی جهانی با عنوان ملل متحد به توافق رسیدند؟** سان فرانسیسکو آمریکا.

۷۲. **هدف از تأسیس سازمان ملل متحد چه بود؟** مسئولیت صلح و همکاری میان کشورها را عهده دار شود.

۷۳. **نقش شوروی و آمریکا پس از جنگ جهانی دوم در جهان به چه صورتی درآمد؟** آمریکا به اتکای قدرت سیاسی، اقتصادی و نظامی فزاینده ی خود رهبری جهان غرب یا کشورهای دارای نظام سرمایه داری (بلوک غرب) را برعهده گرفت. شوروی نیز رهبر کشورهای کمونیستی (بلوک شرق) شد.

۷۴. **همکاری و وحدت شوروی با دیگر قدرت های متفق در زمان جنگ جهانی دوم به چه واسطه ای بود؟** به واسطه ی ضرورت مقابله با دشمن مشترک یعنی فاشیسم و نازیسم صورت گرفته بود.

۷۵. **جنگ سرد چگونه آغاز شد؟** همکاری و وحدت شوروی با دیگر قدرت های متفق در زمان جنگ جهانی دوم به واسطه ی ضرورت مقابله با دشمن مشترک یعنی فاشیسم و نازیسم صورت گرفته بود. با از میان رفتن دشمن مشترک، رقابت و بی اعتمادی شدیدی میان شوروی و کشورهای اقماری آن از یک سو و آمریکا و کشورهای تحت حمایت آن از سوی دیگر در گرفت و تا سقوط دیوار برلین و فروپاشی نظام کمونیسم ادامه یافت. این دوره از تاریخ به عصر جنگ سرد معروف شده است.

۷۶. **جنگ سرد میان چه کسانی آغاز شد؟** میان شوروی و کشورهای اقماری آن از یک سو و آمریکا و کشورهای تحت حمایت آن از سوی دیگر.

۷۷. **جنگ سرد چه تا زمانی ادامه یافت؟** تا سقوط دیوار برلین و فروپاشی نظام کمونیسم.

۷۸. **در دوران جنگ سرد، آمریکا و شوروی و کشورهای دو بلوک غرب و شرق از چه طریقی به رویارویی پرداختند؟** از طریق مسابقه ی تسلیحاتی و علمی، برقراری اتحادها و پیمان های سیاسی - نظامی مانند ناتو و ورشو، جنگ تبلیغاتی شدید و رقابت های اقتصادی به رویارویی پرداختند و از برخورد مستقیم نظامی با یکدیگر اجتناب کردند.

۷۹. **چه عواملی موجب رشد سریع اقتصادی و صنعتی کشورهای اروپای غربی در سال های پس از جنگ جهانی دوم شد؟** کشورهای اروپای غربی پس از پایان جنگ، بی درنگ با کار سخت، برنامه ریزی مؤثر و هوشمندانه، انجام اصلاحات اجتماعی و دریافت کمک های اقتصادی از آمریکا، بازسازی را آغاز کردند و به سرعت در مسیر رشد و رونق علمی، فناوری و اقتصادی قرار گرفتند.

۸۰. **پیامد سیاسی جنگ جهانی دوم چه بود؟** از نظر سیاسی دموکراسی توسعه پیدا کرد و حکومت های آزاد و مردمی گسترش یافت.

۸۱. **ژاپن، پس از شکست در جنگ جهانی دوم به اشغال کدام کشور درآمد؟** آمریکا.

۸۲. **چه عواملی موجب رشد سریع اقتصادی و صنعتی ژاپن در سال های پس از جنگ جهانی دوم شد؟** قانون اساسی جدید این کشور، دموکراسی را تقویت و قدرت سیاسی را از اختیار امپراتور و فرماندهان نظامی خارج کرد و به نمایندگان منتخب ملت سپرد. ژاپنی ها با سخت کوشی و برنامه ریزی دقیق به صورت موفق ترین قدرت پیشرو اقتصادی در جهان درآمدند.

۸۳. **جمهوری خلق چین چگونه تأسیس شد؟** پس از شکست و تسلیم شدن ژاپن، جنگ داخلی در چین میان ملی گرایان و کمونیست ها شدت یافت. آمریکا از ملی گرایان و شوروی از کمونیست ها پشتیبانی می کرد. سرانجام کمونیست ها به رهبری مائو بر ملی گراها پیروز شدند و جمهوری خلق چین را تأسیس کردند.

۸۴. **در هندوستان، حزب کنگره ی ملی به رهبری چه کسی خواستار استقلال کامل هند از انگلستان شد؟** مهاتما گاندی.

۸۵. **جنبش های استقلال طلبی بعد از جنگ جهانی دوم در کدام مناطق سربر آوردند؟** در جنوب شرقی آسیا و قاره ی آفریقا.

۸۶. در کدام کشور، دولت فرانسه تلاش کرد با استفاده از نیروی نظامی جنبش استقلال خواهی آن کشور را سرکوب کند؟ الجزایر.
۸۷. یکی از مسائل مهم منطقه ی خاورمیانه و جهان اسلام در سده ی ۲۰ م چیست؟ اشغال کشور مسلمان فلسطین و تأسیس رژیم غاصب اسرائیل.
۸۸. انگلستان در سال ۱۹۱۷ م با صدور اعلامیه بالفور چه مسائلی را اعلام کرد؟ انگلستان در سال ۱۹۱۷ م با صدور اعلامیه ی بالفور نظر مساعد خود را با ایجاد سرزمین یهودی در فلسطین اعلام کرد.
۸۹. دوران قیمومیت انگلستان بر فلسطین در سال های پس از جنگ جهانی اول چه پیامدهایی داشت؟ یهودیان بیشتری به این کشور مهاجرت کردند و با خرید و تصرف زمین های وسیع بر اقتصاد آنجا مسلط شدند.
۹۰. دولت صهیونیستی اسرائیل چگونه شکل گرفت؟ پس از آن که سازمان ملل متحد پیشنهاد تقسیم سرزمین فلسطین به دو کشور یهودی و عربی را تصویب کرد، دولت صهیونیستی اسرائیل شکل گرفت.
۹۱. مبارزه مردم فلسطین برای آزادی سرزمین خویش از اشغال صهیونیست ها از چه زمانی آغاز شد؟ با تشکیل دولت اسرائیل.
۹۲. عکس العمل اعراب نسبت به تشکیل دولت اسرائیل چه بود؟ برخی از کشورهای عرب مانند مصر، سوریه و اردن در حمایت از فلسطینیان با اسرائیل که توسط دولت های غربی به خصوص آمریکا و انگلستان پشتیبانی می شد وارد جنگ شدند اما شکست خوردند. پس از آن برخی دولت های عرب تمایل به مذاکره و سازش با رژیم صهیونیستی یافتند.
۹۳. نخستین رئیس جمهور یک کشور عرب و مسلمان که با وساطت آمریکا با اسرائیل پیمان صلح امضا کرد که بود؟ انورسادات رئیس جمهور مصر.
۹۴. رئیس سازمان آزادیبخش فلسطین که به روند سازش با اسرائیل پیوست که بود؟ یاسر عرفات.

درس ۹

۱. چه عواملی اهمیت و ارزش تسلط و دسترسی به منابع نفت را بیش از گذشته برای سیاستمداران و رهبران کشورهای قدرتمند آشکار ساخت؟ جنگ های جهانی اول و دوم.
۲. چه عاملی در اوایل سده ی ۲۰ م، توجه کشورهای استعمارگر و صاحبان صنایع بزرگ را بیش از گذشته به منطقه خاورمیانه و ایران جلب کرد؟ کشف معادن نفت.
۳. در زمان مظفردالدین شاه، امتیاز کشف و استخراج نفت و گاز در سرناسر ایران با چه شرایطی و به چه کسی واگذار شد؟ به مدت ۶۰ سال در برابر پرداخت ۲۰ هزار لیره ی نقد، ۲۰ هزار لیره به شکل سهام و ۱۶٪ سود خالص سالانه به دولت ایران به یک سرمایه دار انگلیسی به نام ویلیام ناکس داریسی واگذار شد.
۴. فعالیت های انگلیسی ها برای یافتن منابع نفت در مناطق مختلف ایران در کجا به نتیجه رسید؟ با فوران کردن نخستین حلقه چاه نفت در منطقه ی مسجدسلیمان به نتیجه رسید.
۵. پس از دستیابی انگلیسی ها به نفت در ایران، چه شرکتی تشکیل شد و چه اقداماتی انجام داد؟ شرکت جدیدی به نام «شرکت نفت پارس و انگلیس» تشکیل شد. این شرکت چاه های زیادی در مسجدسلیمان حفر نمود و خط لوله ای هم از آن جا تا آبادان کشید.
۶. چرا دولت انگلستان سهام شرکت نفت پارس و انگلیس را خریداری کرد و دارای حق نظارت کامل بر شرکت گردید؟ پس از آن که به ارزش منابع عظیم نفت ایران و اهمیت آن برای نیروی دریایی خود آگاه شد، ۵۱٪ سهام این شرکت را خریداری کرد و دارای حق نظارت کامل بر شرکت گردید.
۷. پیامد خریداری سهام شرکت نفت پارس و انگلیس توسط دولت انگلستان چه بود؟ شرکت نفت ایران و انگلیس به صورت بازوی پر قدرت اقتصادی و سیاسی دولت انگلیس، زمینه ی اعمال نفوذ و مداخله ی بیشتر انگلیسی ها را در ایران فراهم آورد.
۸. چرا رضاشاه امتیازنامه ی داریسی را یک طرفه لغو کرد و قرارداد نفتی دیگری را با انگلستان منعقد نمود؟ در سال های پس از انقلاب مشروطه، همواره میان دولت ایران و انگلیس اختلافات دامنه داری در خصوص نحوه ی عملکرد شرکت نفت ایران و انگلیس و پرداخت سهم ایران وجود داشت. در نتیجه ی چنین اختلافاتی بود که رضاشاه امتیازنامه ی داریسی را یک طرفه لغو کرد.